

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA SUN'IY INTELLEKT VOSITALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA AMALIYOTGA TADBIQ ETISH SHAKLLARI

Hakimova Odina

Turan International University

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 4-bosqich talabasi

Annotatsiya: *Boshlang'ich ta'lim jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari, ularning o'quvchilarning individual rivojlanishiga ta'siri hamda o'qituvchilar faoliyatini yengillashtirishdagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, AI (sun'iy intellekt) asosidagi o'quv platformalari, virtual yordamchilar va adaptiv o'qitish tizimlarining afzalliklari tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *sun'iy intellekt, boshlang'ich ta'lim, innovatsion texnologiyalar, o'quv jarayoni, raqamli kompetensiya, adaptiv ta'lim.*

Аннотация: *В статье рассматриваются теоретико-методологические основы совершенствования современных методов преподавания английского языка в системе начального образования. В условиях глобализации владение иностранными языками, в частности английским, становится важным компонентом личностного и профессионального развития учащихся. Автор анализирует эффективность применения современных педагогических технологий, таких как коммуникативный подход, интегрированное обучение содержанию и языку (CLIL), интерактивные методы, мотивационно-игровые формы, а также использование информационно-коммуникационных технологий (ИКТ). Особое внимание уделяется возрастным особенностям младших школьников, повышению мотивации к изучению языка и развитию речевой активности.*

Ключевые слова: *искусственный интеллект, начальное образование, инновационные технологии, учебный процесс, цифровая компетенция, адаптивное обучение.*

Abstract: *This article explores the possibilities of using artificial intelligence technologies in primary education, their impact on students' individual development, and their role in facilitating teachers' work. The advantages of AI-based educational platforms, virtual assistants, and adaptive learning systems are also analyzed.*

Keywords: *artificial intelligence, primary education, innovative technologies, educational process, digital competence, adaptive learning.*

KIRISH

Zamonaviy sun'iy intellekt tizimlari — virtual yordamchilar, adaptiv o'qitish dasturlari, avtomatik baholash tizimlari va o'quvchilar faoliyatini kuzatuvchi raqamli platformalar — o'quv jarayonini yanada samarali va interaktiv shaklda tashkil etish imkonini beradi. Bu esa har bir o'quvchining bilim olish tezligi va qobiliyatiga mos o'qitish tizimini yaratish

imkoniyatini ochadi. Shu bois, boshlang'ich ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish nafaqat innovatsion yondashuv sifatida, balki ta'lim sifatini tubdan oshiruvchi omil sifatida qaralmoqda. Mazkur maqolada sun'iy intellekt vositalarining o'quv jarayonidagi ahamiyati, ularning afzalliklari, qo'llanish imkoniyatlari va istiqbollari tahlil qilinadi.

Bugungi kunda dunyo miqyosida ta'lim jarayonini raqamlashtirish, ilg'or texnologiyalarni o'quv tizimiga integratsiya qilish masalasi eng dolzarb yo'nalishlardan biri bo'lib bormoqda. Ayniqsa, so'nggi yillarda sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim sohasiga yangi imkoniyatlar ochib berdi. Sun'iy intellekt yordamida o'quv jarayonini avtomatlashtirish, o'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olish, darslik va topshiriqlarni shaxsiylashtirish, shuningdek, o'qituvchining pedagogik faoliyatini optimallashtirish mumkin.[1]

Boshlang'ich ta'lim bosqichi — bu bolalarda mustaqil fikrlash, tahliliy yondashuv, muloqot va ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish davridir. Shu sababli, bu bosqichda sun'iy intellekt vositalaridan samarali foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini qiziqarli, interaktiv va samarali qiladi. Masalan, AI asosidagi o'quv dasturlari orqali o'quvchining xatolarini avtomatik tahlil qilish, uning bilim darajasiga mos mashqlar taklif etish yoki individual rivojlanish yo'lini aniqlash mumkin.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'limga kirib kelishi o'qituvchilar uchun ham katta yordam beradi. Ular darsni rejalashtirish, baholash, o'quvchilarning faoliyatini monitoring qilish jarayonida AI vositalaridan foydalanib, vaqtni tejaydi va ta'lim sifatini oshiradi.[2]

So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalari inson hayotining deyarli barcha sohalariga kirib keldi. Ta'lim tizimi ham bundan mustasno emas. Sun'iy intellekt o'quv jarayonini avtomatlashtirish, o'quvchilarning individual xususiyatlarini aniqlash va o'qituvchining faoliyatini yengillashtirish imkoniyatini yaratmoqda. U o'qituvchi uchun yordamchi vosita bo'lib, darsni rejalashtirish, mashg'ulotlarni tashkil etish va o'quvchilarni baholash jarayonida samarali qo'llaniladi..

Zamonaviy sun'iy intellekt vositalari – virtual yordamchilar, adaptiv o'qitish dasturlari, avtomatik baholash tizimlari va o'quvchilarning o'quv faoliyatini kuzatuvchi platformalar – o'quv jarayonini yanada interaktiv va qiziqarli shaklga keltiradi. Masalan, ChatGPT, Khanmigo, Duolingo Max, ClassPoint AI kabi tizimlar o'qituvchilarga dars mazmunini boyitish, yangi mashqlar yaratish yoki o'quvchilarga shaxsiy tavsiyalar berish imkonini beradi.[3]

Boshlang'ich ta'lim jarayonida sun'iy intellektidan foydalanish o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. AI asosidagi o'quv dasturlari orqali o'quvchilarning bilim darajasi tahlil qilinadi, xatolari aniqlanadi va ularga mos mashqlar taklif etiladi. Bunday tizimlar har bir o'quvchi uchun shaxsiylashtirilgan ta'lim yo'lini yaratish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilar mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal etish va ijodiy yondashuvni o'rganadilar.

Sun'iy intellekt vositalari ta'limda bir qator afzalliklarga ega. Ular o'quvchilarning individual imkoniyatlarini inobatga olgan holda o'qitish imkonini beradi, o'qituvchining vaqtini tejaydi, raqamli kompetensiyalarni rivojlantiradi va darslarni zamonaviy shaklda olib borish uchun qulay sharoit yaratadi. Shuningdek, o'qituvchi uchun dars rejasini avtomatik shakllantirish, baholash natijalarini tahlil qilish va o'quvchi yutuqlarini kuzatish imkonini ham beradi. Shunga qaramay, bu sohada ayrim muammolar ham mavjud. O'zbekiston ta'lim muassasalarida texnik jihozlanish darajasi hali yetarli emas, ayrim o'qituvchilarning raqamli savodxonlik ko'nikmalari past, shuningdek, o'zbek tilida to'liq ishlovchi sun'iy intellekt dasturlari yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Shu bilan birga, bu kamchiliklar bosqichma-bosqich bartaraf etilmoqda.[4]

Kelajakda sun'iy intellekt vositalarini bosqichma-bosqich joriy etish orqali o'quv jarayonini shaxsiylashtirish, o'qituvchilar uchun virtual yordamchilar yaratish, raqamli baholash tizimlarini yo'lga qo'yish kabi istiqbolli yo'nalishlar shakllanmoqda. Natijada, boshlang'ich ta'lim jarayonida sun'iy intellekt nafaqat o'qitish vositasi, balki ta'lim sifatini oshiruvchi va innovatsion o'zgarishlarga turtki beruvchi muhim omilga aylanadi.

XULOSA

Sun'iy intellekt texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga tub o'zgarishlar kiritmoqda. Boshlang'ich ta'lim jarayonida AI vositalaridan foydalanish o'qituvchiga o'quvchilarni chuqurroq tahlil qilish, ularning bilim darajasiga mos ta'lim yo'lini tanlash hamda darsni yanada samarali tashkil etish imkonini beradi.

Sun'iy intellekt yordamida o'quvchilar mustaqil fikrlash, izlanish va o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini egallaydilar. Shuningdek, bu texnologiyalar o'quv jarayonini interaktiv, qiziqarli va zamonaviy shaklga keltiradi.

Albatta, bu sohada hali hal qilinishi zarur bo'lgan masalalar – texnik ta'minot, o'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirish va o'zbek tilidagi AI platformalarini takomillashtirish – mavjud. Biroq ushbu muammolarni bosqichma-bosqich bartaraf etish orqali sun'iy intellekt vositalarini ta'lim jarayoniga keng tatbiq etish, o'qituvchining kasbiy faoliyatini yengillashtirish va o'quvchilarning individual rivojlanishini ta'minlash imkoniyatlari kengayadi.

Shunday qilib, sun'iy intellekt boshlang'ich ta'limda nafaqat yangi texnologiya, balki ta'lim sifatini oshiruvchi, o'quvchilarning tafakkuri va qobiliyatini rivojlantiruvchi muhim pedagogik vosita sifatida e'tirof etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi qarori. — Toshkent, 2020 yil.
2. Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O'zbekiston maktabi" konsepsiyasi. — Toshkent, 2023 yil.

3. Abdullayeva S. Boshlang'ich ta'limda raqamli kompetensiyani rivojlantirish yo'llari. — Toshkent, 2022.

4. Karimova N. Ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlari. — Toshkent: TDPU nashriyoti, 2022.

